

BIULETYN

Rok 1, Numer 1, Kwiecień 2005

19 marca 2005r. - walne zgromadzenie sprawozdawczo - wyborcze Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienskiej

19 marca br. w Gminnej Bibliotece odbyło się walne zgromadzenie sprawozdawczo - wyborcze Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienskiej. Zgodnie z porządkiem obrad wybrano przewodniczącego zebrania. Został nim Janusz Stąpór. Lech Wiśniewski złożył sprawozdanie Zarządu za okres kadencji, natomiast Krystyna Kruszyńska złożyła sprawozdanie w imieniu Komisji Rewizyjnej. Następnie odbyły się wybory władz Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienskiej i ukonstytuowanie się Zarządu i Komisji Rewizyjnej. Po tym rozpoczęto dyskusję. Na zakończenie nowo wybrany przewodniczący TMZK Lech Wiśniewski przedstawił projekt działania Towarzystwa w kadencji 2005—2009.

*Budynek biblioteki im. Ks. Fr. Siarczyńskiego
siedziba Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienskiej*

Sprawozdanie z pracy Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienskiej w okresie kadencji 2000 - 2004r.

Na zebraniu sprawozdawczo - wyborczym w dniu 10 grudnia 2000 roku ukonstytuował się Zarząd TMZK w składzie: Przewodniczący - **Lech Wiśniewski**, V - ce Przewodniczący - **Janusz Stąpór**, **Eugeniusz Jaworski**, Skarbnik - **Janina Kuśmierczyk**, Sekretarz - **Jerzy Dragowski**, członkowie: **Małgorzata Bebelska**, **Grzegorz Szewczyk**.

Zarząd odbywał co miesiąc posiedzenia. Niezależnie od tego członkowie Zarządu spotykali się w wypadku konieczności podjęcia szybkich decyzji wynikających z konkretnych sytuacji. Od początku 2002 roku w zebraniach Zarządu przestała uczestniczyć Małgorzata Bebelska, która została Dyrektorem Generalnym Urzędu Wojewody Mazowieckiego. W sierpniu 2004 roku zmarł Eugeniusz Jaworski. Zarząd 21.04.2004r. dokooptował do swojego składu dyrektora Biblioteki Panią Elżbietę Stąpór. Na ostatnim zebraniu sprawozdawczo - wyborczym jako priorytetowe zadanie postawiono przed Zarządem dokończenie prac przy wydaniu monografii Kozienski, kontynuowanie działalności wydawniczej, propagowanie działań proekologicznych, inspirowanie działalności lokalnych twórców kultury, propagowanie pamięci osób znaczących w historii miasta a w szczególności króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Najważniejszym niewątpliwie osiągnięciem nie tylko Zarządu, ale całego Towarzystwa w minionym czterolecu było ukończenie pracy przy zredagowaniu monografii miasta Kozienski i wydanie tego dzieła. W ocenie znaczących historyków monografia jest pracą na wysokim profesjonalnym poziomie a niezwykle bogata bibliografia umożliwia

dokładne poznanie dziejów naszego miasta. Teksty pisali wprawdzie zawodowi historycy, ale olbrzymi materiał zgromadzili również kozienscy społecznicy.

W ramach działalności wydawniczej Towarzystwo wydało w 2002 roku również niezwykle ciekawą pracę: „Samorząd miasta Kozienski w dwudziestolecie międzywojennym” opracowaną przez dr. Sebastiana Piątkowskiego. Wydano dwa zeszyty periodyku historycznego „Ziemia Kozienska”, w których publikowano źródłowe materiały dotyczące historii naszego miasta. Wydaliśmy w 2003 roku bardzo ciekawą i stojącą na wysokim poziomie antologię poetów kozienskich. Towarzystwo współwydawało również poezję kozienskich poetów - przykładowo tylko podam tom „Nie mówię językiem aniołów”, Grzegorza Szewczyka czy „Kozienskie Fraszki” Ryszarda Kucharskiego. W miarę możliwości współfinansowaliśmy również wydawnictwa poetyckie wydawane przez inne stowarzyszenia. Towarzystwo zakładało wydanie większej ilości numerów zeszytów Ziemi Kozienskiej, ale bardzo wiele czasu i zachodu członkom Zarządu pochłaniały sprawy związane z redakcją i gromadzeniem materiałów do monografii, co nie pozwalało na większe zaangażowanie w inną działalność wydawniczą co niewątpliwie należy uczynić w następnej kadencji. Towarzystwo zaczęło gromadzić materiały do wydania albumu „Kozienski wczoraj i dziś”, który miał być w jakimś sensie ilustrowanym komentarzem do monografii miasta, ale prace te przerwała przedwczesna śmierć Eugeniusza Jaworskiego, który był głównym redaktorem.

cd. na str.2

Sprawozdanie z pracy Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Kozienickiej w okresie kadencji 2000 - 2004r. - *ciąg dalszy ze str. 1*

Podobnie jak w minionych kadencjach Towarzystwo organizowało sympozja naukowe, które spotykały się z dużym zainteresowaniem naszych członków.

23.11.2001r. odbyło się sympozjum „Stanisław August Poniatowski - ostatni król i spory o niego”, którego głównymi aktorami byli ceniony prof. dr Marek Kwiatkowski i młodzież z Liceum Ogólnokształcącego przygotowana przez Panią Annę Kurp.

W maju 2002 roku odbyło się sympozjum dotyczące problemów kozienickiego samorządu w latach 1918 - 1939 a referował temat na podstawie danych archiwalnych dr. Sebastian Piątkowski..

18.05.2003r. odbyło się sympozjum „Regionalna sztuka ludowa w regionie Kozienickim” z ciekawą prelekcją etnografa dr. Małgorzaty Gniadek.

6.06.2004r. odbyła się sesja naukowa „Przebieg insurekcji kościuszkowskiej na terenie powiatu Kozienickiego”.

20.10.2004 r. odbyło się sympozjum, na którym omówiono przebieg pracy nad monografią miasta i źródła historyczne temu służące. Głównym referentem był prof. dr Zdzisław Pietrzyk z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

3.12.2004 roku odbyła się niezwykle ciekawa sesja z udziałem Dziekana Wydziału Archeologii UW, naszego rodaka prof. dr. Tomasa Mikockiego, na temat „Archeologia i jej metody”. Z bieżących i ważniejszych spraw, którymi zajmował się Zarząd w minionej kadencji było zebranie środków i dokonanie renowacji w pracowni K. Dąbrowskiego dwóch zabytkowych obrazów z tematyką maryjną, które po odnowieniu uroczystie odsłonił w Kościele Św. Krzyża dn. 07. 12.2003r. Renowacja tych obrazów i ich powrót po kilkudziesięciu latach do Kościoła, na stare miejsce był bardzo dobrze odebrany przez tutejsze społeczeństwo. Mając już niejaki doświadczenie w tego rodzaju pracach, Zarząd podjął się renowacji zabytkowego obrazu Świętego Andrzeja w Kaplicy Św. Józefa i bardzo zniszczonego, ale wspaniałego obrazu „Przemienienie Pańskie” pochodzącego ze szkoły Siemierackiego - obraz ten przewidziany jest jako dar dla Parafii Św. Rodziny.

Towarzystwo zainicjowało wieczorem muzycznym w maju 2001 roku i wieczorem wspomnień w listopadzie 2001 roku powrót do naszego miasta pamięci o jego niezwykle uzdolnionym synu Bogusławie Klimczuku. Działania Towarzystwa, a w szczególności kolegi J. Drągowskiego przyniosły rezultat w postaci podjęcia przez samorząd miasta dużych kroków organizacyjnych, co zaowocowało obecnie Ogólnopolskim Festiwalem Piosenki im. B. Klimczuka. Zarząd podejmował szereg działań by przyciągnąć do działalności w Towarzystwie również młodych ludzi. Nasz członek Małgorzata Kuśmierczyk - Balcerek zorganizowała w marcu 2003 roku cykl spotkań z młodzieżą szkolną na temat roli TMZK w utrwalaniu historii Kozienic, które spotkały się z żywym zainteresowaniem. Eugeniusz Jaworski zainicjował w listopadzie 2001 r powstanie sekcji fotograficznej młodych twórców i sekcja ta działa w udany sposób do dzisiaj.

26.07.2002 roku rozstrzygnięto pierwszy konkurs fotograficzny „Najpiękniejsze zakątki ziemi Kozienickiej”, a w lutym 2003 roku odbyła się wystawa fotograficzna na której zaprezentowano bardzo interesujące prace.

Towarzystwo przez cały okres kadencji promowało rodzimych twórców kultury w szczególności współorganizując z Biblioteką Miejską szereg wystaw i spotkania z twórcami. Wymienię tylko organizacje wieczoru: 30 - lecia pracy twórczej Zofii Kucharskiej naszej czołowej poetki, organizacje okazjonalnych wystaw 25- lecia twórczości Grzegorza Szewczyka, 15- lecia twórczości Mirosława Pabiana, wystawy takich twórców jak Stanisław Grudzień, Janusz Karaś, Anna Wojciechowska, Urszula Pawlak, Stefania Sandecka - Krajewska i wielu innych, o

których informowano szczegółowo na corocznych zebraniach sprawozdawczych Towarzystwa. Organizowano również przekrojowe wystawy naszych artystów. Przykładowo „Ginące Żar wody mieszkańców puszczy Kozienickiej” jesienią 2001 roku, czy "Echa puszczy Kozienickiej" (malarstwo, rzeźba, haft) 8.06.2002 r., „Miłaszuka" 29.07.2004 r.

Towarzystwo brało również co roku w czerwcu udział w organizowanych przez Urząd Miasta Dniach Puszczy Kozienickiej organizując w latach 2000 - 2004 tzw. „Jarmark Kozienicki”, który również był przeglądem osiągnięć kulturalnych naszych członków. W ramach bieżącej działalności współpracowano z Urzędem Miasta, DK, Muzeum Regionalnym, KCKRiS, w szczególności w zakresie opiniowania planów zagospodarowania miasta i ważniejszych imprez organizowanych przez te jednostki... Pozytywnie układała się również współpraca z Dyrekcją Kozienickiego Parku Krajobrazowego, z którą koordynujemy te działania Towarzystwa, które są związane z ochroną Puszczy Kozienickiej. Bieżąca współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków również układa się bardzo dobrze. Przykładowo Konserwator przychylił się do sugestii Towarzystwa w zakresie renowacji Parku i elementów Zespołu Pałacowego. Okazał również dużą pomoc przy renowacji zabytkowej dzwonnicy w Świerżach Górnych. Osobiście mam też satysfakcję, iż konserwator zezwolił - na moją sugestię, by po 100 latach odsłonięte od strony miasta największą naszą pamiątkę historyczną jaką jest pomnik z okazji urodzenia króla Zygmunta I Starego.

Towarzystwo w toku całej kadencji współpracowało z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej w zakresie ochrony zabytkowych obiektów na Cmentarzu Kozienickim. W lipcu 2004 roku powołaliśmy nawet specjalną Komisję, która kwalifikować będzie, które groby w pierwszym rzędzie należy poddać renowacji. Chciałbym tu podziękować w szczególności Tomaszowi Różańskiemu, też ze starej kozienickiej rodziny, za jego duży wkład pracy w tej kwestii. Przez wszystkie cztery lata kontynuowano wśród mieszkańców organizację konkursu „Żyjemy wśród kwiatów i zieleni”... W 10 letnim już okresie organizowania tego konkursu Komisja Konkursowa naszego Towarzystwa obejrzała i oceniła przeszło tysiąc posesji. Świadczy to o ogromie pracy jaką wkladają w swoją działalność, a ponieważ skład tej komisji jest prawie taki sam wymienię jej członków: Maria Jakubik, Krystyna Kruszyńska, Joanna Wiśniewska, Jerzy Drągowski, Janina Kuśmierczyk, Dorota Śmietanka, Grażyna Wielgomas.

Zarząd Towarzystwa na bieżąco prowadzi szeroką korespondencję z wszystkimi osobami, które do niego się zwracają. Zarząd Towarzystwa składa coroczne sprawozdania ze swojej działalności do organu rejestrującego. We wrześniu 2003 roku została przeprowadzona okresowa kontrola dokumentów finansowych Towarzystwa przez Regionalną Izbę Obrachunkową w zakresie wykorzystania dotacji budżetowych. Nie stwierdzono żadnych uchybień w tym zakresie i jest to wielka zasługa naszego Skarbnika Janiny Kuśmierczyk, która rzetelnie realizuje przyjęte obowiązki. Zarząd Towarzystwa na bieżąco współpracował również z zarządami innych sąsiadujących Towarzystw regionalnych w szczególności Radomskim Towarzystwem Naukowym, z Towarzystwem Przyjaciół Janowca i wielu innymi.

W grudniu 2002 roku Towarzystwo nasze przystąpiło również do Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych RP co nie wątpliwie przyczyni się do koordynacji naszej pracy z innymi podobnymi Stowarzyszeniami.

W ramach utrwalania pamięci o osobach zasłużonych dla Kozienic i realizując zarazem postulaty z ostatnich zebrań sprawozdawczych, Zarząd podjął działania zmierzające do wystawienia w naszym mieście pomnika Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Dzięki dobrej współpracy z dyrektorem Muzeum w Warszawskich Łazienkach prof. Kwiatkowskim uzyskaliśmy kopię nie wystawianej nigdzie rzeźby króla dłuta znanego rzeźbiarza włoskiego Domenico Cordellego. Została już sporządzona forma do odlewu i pozyskany stosowny stop z brązu odlewnik pracuje już nad odlewem. Mamy nadzieję, że już w miesiącu maju rzeźba ta zostanie uroczystie odsłonięta przed Pałacem w Kozienicach.

cd. na str. 3

cd. ze str. 2

Podkreślić też należy bardzo dobrą współpracę Towarzystwa z Burmistrzem i Radą Gminy. Wiele naszych projektów realizowaliśmy wspólnie z władzami miasta, korzystaliśmy też z finansowania niektórych przedsięwzięć. Finansowo część naszych zadań wspierali także inni sponsorzy, zwłaszcza Elektrownia Kozienice. W toku minionej kadencji zajmowaliśmy się również zagadnieniami, które nie zostały do końca zrealizowane, a które w ocenie Zarządu należy kontynuować w dalszej działalności Towarzystwa. Były to między innymi kwestie związane z odrestaurowaniem cmentarza ewangelickiego, organizacją punktu informacji turystycznej, restauracją „starej wozowni” na placu biblioteki, problemem utworzenia w Kozienicach filii Muzeum Narodowego, zabezpieczenie zabytkowych maszyn drukarskich, wydaniem albumu fotograficznego „Kozienice wczoraj i dziś”. Wielkim zagadnieniem, które czeka nowo wybrany Zarząd jest kontynuowanie zbierania materiałów do wydania opisu historii miasta w okresie 1945 - 2000, gdyż ten fragment dziejów został omówiony w monografii celowo bardzo skrótowo, by w następnym wydaniu przedstawić już całościowo i obszernie opis tego okresu. Sądzymy też, że należy nawiązać bardziej ścisłą współpracę z innymi regionalnymi stowarzyszeniami działającymi na terenie całego powiatu.

Stanisław August Poniatowski (1732-98)

Król polski w latach 1764-95.

Dążył do wzmocnienia i unowocześnienia państwa.

Założył Szkołę Rycerską (1765).

Był współinicjatorem (1773) i protektorem Komisji Edukacji Narodowej, mecenasem literatury, teatru, sztuki.

Popierał zakładanie manufaktur (wytwórni broni w Kozienicach).

Po I rozbiorze Polski (1772) przystał na kompromis z carycą Katarzyną II

Był głównym autorem Konstytucji 3 maja 1791.

Wobec zbrojnej interwencji Katarzyny II (1792) przystąpił do konfederacji targowickiej, co spotkało się z potępieniem dużej części opinii publicznej.

Podczas powstania kościuszkowskiego (1794) odsunięty od władzy.

Po III rozbiorze (1795) został zmuszony do wyjazdu do Grodna, gdzie 25 XI 1795 abdykował.

Zmarł w Petersburgu.

„Spór o Króla Stanisława” - sesja popularno – naukowa

8 listopada 2001 r. w Kozienicach miała miejsce sesja popularna - naukowa, poświęcona osobie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W pierwszej części, młodzież Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czamieckiego w Kozienicach, toczyła we wspólnym stylu debatę pod nazwą „Spór o Króla Stanisława”. Z wielką przyjemnością słuchało się owej debaty, prowadzonej z dużym zaangażowaniem przez młodzież. Po mowach obydwu stron, głos zabrał honorowy gość, profesor Marek Kwiatkowski, wybitny znawca okresu stanisławowskiego, dyrektor warszawskich Łazienek. Pan profesor zauważył świetne przygotowanie i dużą wiedzę naszych licealistów. W swoim wystąpieniu - wykładzie pod nazwą: „Stanisław August Poniatowski - ostatni król Rzeczypospolitej”, poszedł ponad małostkowymi sporami, deklarując się jako stronnik, wręcz „sługa” Jaśnie Wielmożnego Pana. Rozkochany w królu, profesor M. Kwiatkowski Nawiązał oczywiście i do jego

słabości, ale jednocześnie wskazał na słabości społeczeństwa polskiego. Wystąpienie profesora przerywane było gromkimi oklaskami, kiedy mówił:

- Czuję, jak tu, w Kozienicach bije serce narodu!

- Kozienice są w centrum Polski!

Na koniec swojego wystąpienia, profesor Marek Kwiatkowski zadeklarował pomoc w wykonaniu popiersia króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, poprzez przekazanie formy silikonowej i skontaktowanie, ze znajomymi hutnikami celem wykonania odlewu.

I Deklaracja ta spotkała się z wielkim aplauzem kozieniczian. Sesja ta była prawdziwym zaczątkiem do podjęcia działań przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Kozienickiej zmierzających do wykonania popiersia króla St. A. Poniatowskiego i posadowienia go na terenie zespołu pałacowego w Kozienicach

***Czuję, jak tu, w Kozienicach
bije serce narodu!***

Prof. M. Kwiatkowski

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW ZIEMI KOZIENICKIEJ

26 - 900 Kozienice
ul. Kochanowskiego 22
tel. (48) 614-21-58

Posiedzenia Zarządu Towarzystwa
Miłośników Ziemi Kozienickiej odbywają się
w siedzibie Miejsko Gminnej Biblioteki
Publicznej ul. Kochanowskiego 22
w pierwszy czwartek każdego miesiąca.

Celem Towarzystwa jest działanie
polegające na pobudzaniu lokalnego
patriotyzmu oraz wszechstronny rozwój
miasta i gminy Kozienice, w
szczególności w zakresie kultury
duchowej i materialnej oraz
kultywowanie tradycji regionalnych.

(Rozdz.II, §6 Statutu TMZK)

Zarząd TMZK:

1. Lech Wiśniewski - przewodniczący
2. Janusz Stąpór - wiceprzewodniczący
3. Dariusz J. Szewc - wiceprzewodniczący
4. Elżbieta Stąpór - sekretarz
5. Janina Kuśmierczyk - skarbnik

członkowie Zarządu:

6. Paweł Boryczka
7. Jerzy Dragowski
8. Marek Łuczyński
9. Stanisław Orzechowski
10. Grzegorz Szewczyk

Komisja rewizyjna:

1. Krystyna Kruszyńska — przewodnicząca
- członkowie komisji:
2. Barbara Lenarczyk - Szerauc
 3. Wiesława Szula

Pocztówka z historii Kozienic

W latach 1776-78 wzniesiono w Kozienicach zespół pałacowy, którego projektantem był Franciszek Placidi. 25 czerwca 1782r, Kozienice strawił pożar. Król Stanisław August Poniatowski nakazał odbudowę miasta wraz z zespołem pałacowym zlecając opracowanie architektoniczne Janowi Kantemu Fontanie. 12.09.1939 r. hitlerowcy podpalili pałac, niszcząc całkowicie budynek główny i prawą oficynę.

Część frontowa kozienickiego pałacu przed 1939 r.

Po zakończeniu wojny, z dawnego założenia pałacowego, pozostała jedynie oficyna kuchenna, wozownia i wieża. W latach 1957-58 przystąpiono do odbudowy pałacu. Powstał wówczas (według projektu inż. Kokozowa) współczesny budynek, na potrzeby urzędu miasta, zupełnie nie pasujący do historycznego miejsca, jak i do ocalałych relikwów dawnej królewskiej rezydencji.

Część frontowa kozienickiego pałacu obecnie